

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Ticaret savaşında gerilim artıyor.

ABD ve Çin arasındaki ticaret görüşmelerine ilişkin olarak Nisan ayında oluşan temkinli iyimserlik, karşılıklı yapılan açıklamalar ve art arda alınan korumacı önlemlerle birlikte Mayıs ayında yerini yeniden karamsarlığa bıraktı. ABD, Çin'in daha önce uzlaşılan konularda geri adım attığı gerekçesiyle bu ülkeden ithal ettiği 200 milyar USD'lik ürüne uygulanan %10'luk gümrük vergisinin %25'e çıkarıldığını duyurdu. Bu hamleye karşılık olarak Çin de ABD'den ithal ettiği 60 milyar USD'lik ürün için gümrük vergilerini artıracaklarını açıkladı. ABD'nin Çinli teknoloji şirketi Huawei'i kara listeye alması ve Çin'in dünyadaki rezervlerin yaklaşık %40'ına sahip olduğu nadir elementlerin ihracatına sınırlama getireceği haberleri de tansiyonu yükselten gelişmeler oldu. Taraflar arasındaki müzakereler belirsiz bir süre için sona ererken, ABD Başkanı Trump iki ülke arasındaki görüşmelerin G-20 zirvesinden önce tekrar başlayacağını belirtti. ABD ve Çin devlet başkanlarının Haziran sonunda gerçekleştirilecek G-20 zirvesinde bir araya gelmesi bekleniyor. Ancak iki ülke liderinin görüşmesinden ticaret savaşını sona erdirmeye yönünde bir ilerleme çıkacağına dair beklentilerin zayıf kaldığı görülüyor.

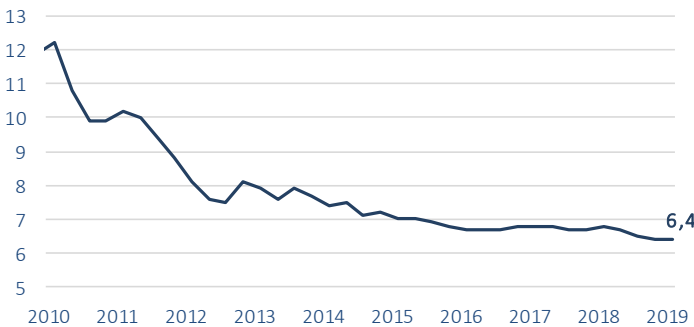
Çin ekonomisi yılın ilk çeyreğinde %6,4 büyüdü.

2018 yılında %6,6'lık artışla 13,4 trilyon USD büyüklüğe ulaşan Çin ekonomisi, 2019'un ilk çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine kıyasla %6,4 büyüdü. Yıllık büyüme oranı bu dönemde öngörülerini aşmasına karşın 2009'dan bu yana en düşük seviyelerdeki seyrini sürdürdü. Çeyreklik bazda incelendiğinde ise ekonomideki ivme kaybının 2018 yılının üçüncü çeyreğinden bu yana devam ettiği görülüyor. Ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın ve ticaret savaşına yönelik gelişmelerin uluslararası kuruluşların büyüme öngörülerine yansıdığı görülüyor. IMF, Haziran ayı başında Çin'e yönelik büyüme tahminlerini 2019 ve 2020 yılları için 0,1 puan indirerek sırasıyla %6,3 ve %6,1 seviyesine çekti. Dünya Bankası da 2020 için büyüme tahminini 0,1 puan düşürerek %6,1 olarak belirledi. Dünya Bankası'nın 2019 yılı tahmini ise %6,2 düzeyinde bulunuyor.

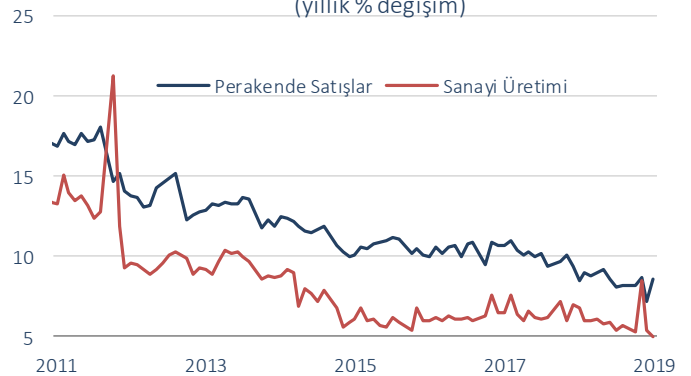
Son veriler 2019'un ikinci çeyreğinde ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın sürdüğüne işaret ediyor.

Çin'de ikinci çeyreğe ilişkin açıklanan veriler ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın devam ettiğine işaret ediyor. Resmi imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Mayıs ayında 49,4 değerini alarak sektörün yavaşladığını gösterdi. Bu gelişmede ABD'nin Çin'e karşı yaptırımları devreye alması ve durumun tedarik zincirlerinde yarattığı baskının ihracat ve ithalat siparişlerine ve beklentilerine olumsuz yansıması etkili oldu. Küçük ve orta ölçekli şirketlerin performansını yansıtan Caixin imalat PMI da aynı dönemde 50,2 ile eşik değere yakın gerçekleşti. Ülkede Mayıs ayında sanayi üretimi yıllık bazda %5 ile 17 yılı aşkın bir sürenin en zayıf artışını kaydetti. Perakende satışlar ise aynı dönemde tahminleri aştı. Ancak bu durumun iktisadi faaliyetlerdeki toparlanmadan ziyade yüksek enflasyondan kaynaklandığı ifade ediliyor.

Çin'de GSYH Büyümesi
(yıllık % değişim)

Çin'de Öncü Göstergeler
(yıllık % değişim)

Kaynak: Datastream

EKONOMİK GÖRÜNÜM

İhracat Mayıs ayında düşüş beklentilerine karşılık yıllık bazda artış kaydetti.

Çin’de ihracat Mayıs ayında yıllık bazda düşüş beklentilerine karşılık %1,1 oranında yükselirken, ithalat %8,5 azalarak Temmuz 2016’dan bu yana en hızlı gerilemesini kaydetti. Böylece, ülkede dış ticaret fazlası 41,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde iç talepteki zayıf seyrin ithalat verilerine yansıdığı görüldü. Ticaret savaşına karşın ihracatın sürpriz biçimde yıllık bazda artış kaydetmesinde Çinli ihracatçıların, ABD’ye mal sevkiyatını erkene almasının etkili olduğu ifade ediliyor.

Çin’in ABD’ye olan dış ticaret fazlası Nisan ayındaki 21 milyar USD seviyesinden Mayıs’ta 26,9 milyar USD’ye yükseldi. Dış ticaret fazlasının genişlemeye devam etmesi ticaret savaşının süreceği yönündeki endişeleri destekliyor.

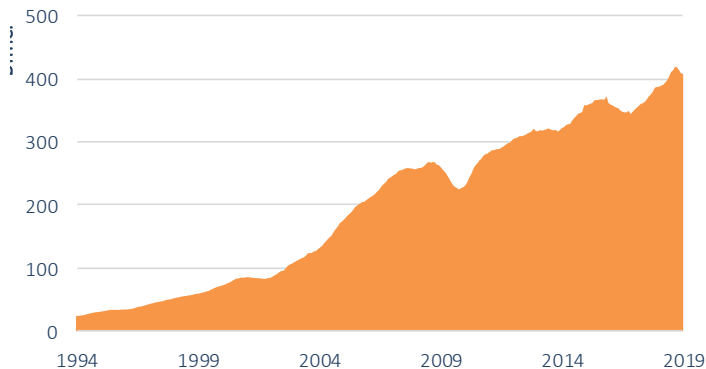
ABD’nin Çin’e doğrudan yatırımlarında artış...

Çin’e yönelik doğrudan yatırımlar Mayıs ayında yıllık bazda %8,5 oranında artış kaydederek 63,8 milyar yuan seviyesine ulaştı. Ocak-Mayıs döneminde ise ülkeye doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %6,8 oranında yükselerek 369 milyar yuan düzeyine yükseldi. Süregelen ticaret savaşının baş aktörü konumundaki ABD’den Çin’e doğrudan yatırımların yılın ilk beş ayında %7,5 oranında artış kaydetmesi dikkat çekti.

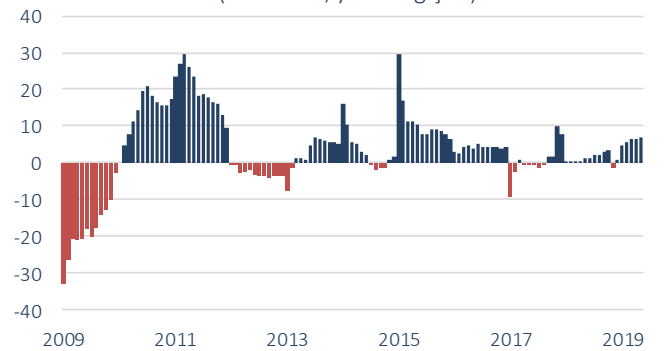
Tüketici fiyatları Mayıs ayında yıllık bazda %2,7 oranında arttı.

Ticaret savaşının devam ettiği ve ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın hızlandığı bir ortamda tüketici fiyatları Mayıs’ta aylık bazda değişmezken, yıllık bazda %2,7 ile Şubat 2018’den bu yana en hızlı artışını kaydetti. Söz konusu gelişmede “Afrika domuz ateşi hastalığı”nın domuz eti fiyatlarını, kötü hava koşullarının da meyve fiyatlarını yukarı yönlü etkilemesine bağlı olarak gıda fiyatlarında kaydedilen hızlı yükseliş etkili oldu. Bu dönemde, gıda fiyatları %7,7, gıda dışı fiyatlar %1,7 arttı. Üretici enflasyonu ise aylık bazda %0,6 düzeyinde gerçekleşerek zayıf bir seyir izlemeye devam etti. Üretici enflasyonundaki zayıf seyrin devam etmesi ekonomik faaliyetteki yavaşlamayı teyit ederken, tüketici enflasyonundaki hızlanmanın geçici faktörlere dayanmasının Çin Merkez Bankası’nın para politikasını gevşetme eğiliminde baskı oluşturmayaacağı düşünülüyor.

ABD’nin Çin’le Ticaretinde Verdiği Açık
(12 aylık kümülatif, milyar USD)

Çin’e Doğrudan Yatırımlar
(kümülatif, yıllık değişim)

Kaynak: Datastream

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

Finansal piyasalar...

Yılın ilk çeyreğinde ticaret görüşmelerinde kaydedilen olumlu gelişmeler paralelinde Çin'de finansal piyasalar toparlanma eğilimi sergilemişti. Yılın ikinci çeyreğinde ise bu trendin tersine döndüğü görülüyor. Çin'de Shanghai Bileşik Endeksi 24 Haziran itibarıyla Mart sonuna kıyasla %2,7 gerilerken, USD/Yuan %2,4 oranında yükselerek 6,88 düzeyinde gerçekleşti. IIF verilerine göre yılın ikinci çeyreğinde Çin hisse senedi piyasasından 7,1 milyar USD tutarında sermaye çıkışı yaşandı. Diğer taraftan, Çin'in döviz rezervleri Mayıs'ta bir önceki aya kıyasla hafif yükselerek 3,1 trilyon USD ile son 9 ayın en yüksek düzeyine çıktı. Çin'de piyasaların baskı altında kalması ile birlikte Çin Merkez Bankası ekonomiyi destekleyici yöndeki para politikasına devam edeceğini ve piyasaya likidite sağlamayı sürdüreceğini ifade etti. Bu doğrultuda PBOC Mayıs sonunda açık piyasa işlemleri yoluyla piyasaya 250 milyar yuan (36 milyar USD) verdi. Söz konusu rakam 17 Ocak'tan bu yana en büyük fonlama miktarına işaret ediyor.

Kasım ayında yuan cinsinden yeni krediler beklentilerin altında gerçekleşti.

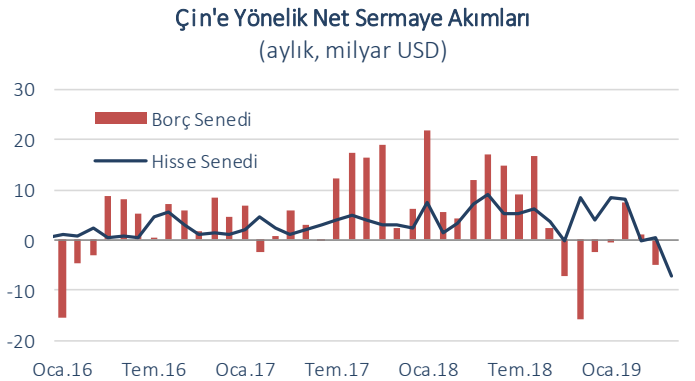
Yuan cinsi yeni krediler Mayıs ayında 1,18 milyar yuan (170,7 milyar USD) ile öngörülerin altında gerçekleşti. Beklentilerin altında kalmasına rağmen yuan cinsinden yeni kredilerin aylık bazda artış kaydetmesi hükümetin küçük ölçekli firmalara destek olmak amacıyla bankalara yaptığı baskının etkilerinin görülmeye başlandığına işaret ediyor. Diğer taraftan, Çin Merkez Bankası kredi talebini canlandırmak adına yeni adımlar atmaya devam ediyor. Merkez Bankası Mayıs ayında küçük ölçekli ve özel şirketlerin finansman maliyetlerini azaltmak için bölgesel bankaların zorunlu karşılıklarında üç aşamalı bir indirim yaptı. Böylece 2018 yılı başından bu yana zorunlu karşılıklarda altıncı kez indirime gidilmiş oldu. ABD ile ticari ilişkilerde gerilimin tekrar artması da ekonomiyi istikrara kavuşturmak için yeni önlemler alınabileceği beklentilerini artırıyor.

Çin'de Baoshang Bank'a geçici süreyle el konuldu.

24 Mayıs 2019 tarihi itibarıyla alınan bir kararla, Çin Merkez Bankası ve Çin bankacılık otoritesi CBIRC, kredi riskindeki artışı öne sürerek İç Moğolistan'da kurulu Baoshang Bank'e bir yıllığına el koydu. Söz konusu gelişme özellikle likidite sorunu yaşayan bölgesel bankaların kredi riskleri ve şeffaflık sorunlarını yeniden gündeme getirdi.

Yeni konut fiyatları Mayıs'ta aylık bazda %0,7 yükseldi.

Çin'de 70 büyük şehrin konut fiyatları baz alınarak hesaplanan yeni konut fiyatları endeksi Mayıs'ta aylık bazda %0,7 ile son 5 ayın en hızlı artışını kaydetti. Ekonomik faaliyetteki yavaşlamaya rağmen konut fiyatlarının Mart ayından bu yana yükselmesi sektöre yönelik olumlu bir sinyal verdi.

Kaynak: Datastream, IIF

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

Çin’de nadir element kaynakları araştırılmaya başlandı.

Çin’in “nadir elementleri” ABD ile olan ticaret savaşında bir koz olarak kullanacağına dair spekülasyonların olduğu bir ortamda, Çin’in yedi bölgede nadir element kaynaklarını Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu (NDRC) liderliğinde araştırmaya başladığı belirtildi. Süreç sonunda nadir elementlerin üretiminin azaltılabileceği ve fiyatlarının artırılabilirliği ifade ediliyor. 17 farklı tür elementten oluşan ve yenilenemeyen kaynaklar arasında yer alan nadir elementler metalurji, petrokimya ve elektronik gibi modern sanayiinin birçok alanında kullanılıyor. Dünya üzerindeki nadir element üretiminin %80’i, rezervlerin de %40’ı Çin’de bulunuyor. ABD’nin ithal ettiği nadir elementlerin %80’i Çin’den temin ediliyor.

Çin’den ülkemize gelen turist sayısı artmaya devam ediyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre, Çin’den ülkemize gelen ziyaretçi sayısı Nisan’da yıllık bazda %9,7 oranında artış kaydederek yaklaşık 40 bin kişi oldu. Ocak-Nisan döneminde ise bu rakam 126.361 olarak gerçekleşti. Çin’de 2018 yılının “Türkiye Turizm Yılı” olarak ilan edilmesinin ardından Çin’den gelen turist sayısında hızlı bir artış kaydedilmişti. Söz konusu trendin ivme kaybetmesine karşın 2019 yılında da sürdüğü görülüyor.

Çin ve Rusya ticarette ulusal para birimi kullanımını artıracak.

Rusya ve Çin, iki ülke arasındaki ticarette ruble ve yuan kullanımının artırılması amacıyla anlaşma imzaladı. Putin, Çin’in en önemli dış ticaret ortaklarından biri olduğunu ifade ederken, Xi iki ülkenin tüm alanlardaki iş birliğinin dinamik ve verimli bir şekilde gelişmesinden memnun olduklarını belirtti.

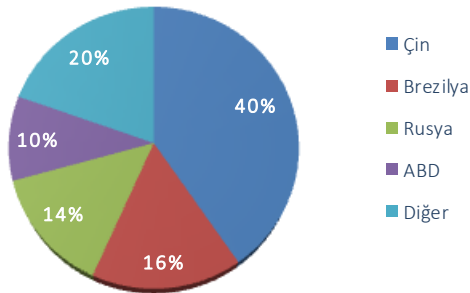
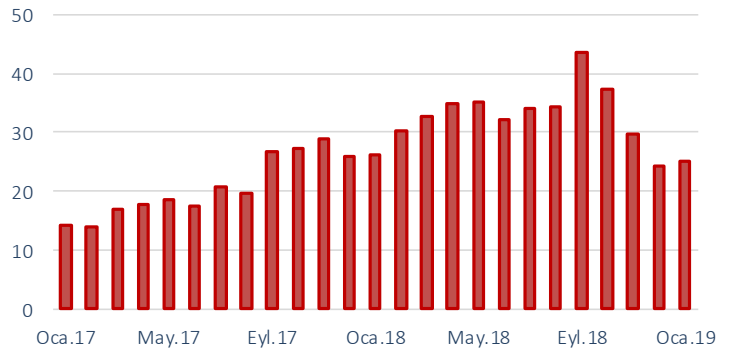
Hong Kong’da Çin’in yasa tasarısına karşı protestolar düzenleniyor.

Çin’e bağlı özel yönetim bölgesi Hong Kong’da suçluların Çin’e iade edilmesine ilişkin yasa tasarısına karşı protesto gösterileri düzenlendi. Söz konusu yasa tasarısı ile Çin’in Tayvan ve Makao’daki cinayet ve tecavüz gibi suçlarla yargılanan şüphelilerin iadesi için başvuru yapmasına imkan tanınacak. Hong Kong’da eylemciler yasa tasarısı ile Çin’in yargı sistemi altında keyfi gözaltılar, adil olmayan yargılama süreçleri ve işkenceye maruz kalma gibi uygulamalara yol açabileceğinden endişe duyuyor. Bir süredir devam eden protestolar karşısında yasa tasarısı ile ilgili bir karar henüz açıklanmış değil.

Çin’de bilim ve teknoloji borsası açıldı.

Çin’de gelişmekte olan sermaye piyasalarındaki şirket ve yatırımcı profilini çeşitlendirmek ve ülkenin politikaları doğrultusunda teknoloji ve inovasyonu hızlandırmak amacıyla, Haziran ayı içerisinde Shanghai Borsası içinde “STAR Market” adı altında bir bilim ve teknoloji piyasası kuruldu. 121 firma endekse katılmak için başvuruda bulunurken, ihraç

Dünya’da Nadir Element Rezervlerinin Dağılımı

Türkiye’ye Gelen Çinli Turist Sayısı
(aylık, bin kişi)

Kaynak: Datastream, Kültür ve Turizm Bakanlığı

DİĞER GÜNCEL GELİŞMELER

için halihazırda biyo-ilâç ve yarı iletken çip üretimi alanında faaliyet gösteren bazı firmalar kabul edildi.

Shanghai ve Londra hisse senedi piyasaları arasında işbirliği...

Shanghai ve Londra borsaları, halihazırda halka arz edilmiş olan şirketlerin hisse senetlerinin global depo sertifikası (global depository receipt-GDR) şeklinde karşılıklı olarak işlem görmesi için 17 Haziran tarihinde işbirliğine gitti. Söz konusu işbirliği ile birlikte Çinli halka açık firmalar Londra borsasında GDR'lar vasıtasıyla işlem görebilecekken, İngiltere'de halka açık şirketler de Çin'deki yatırımcılardan fon sağlama imkanına kavuşuyor. Borsaların bağlanmasıyla birlikte, Çinli menkul kıymet aracı kuruluşu Huatai Securities'in 1,7 milyar USD tutarındaki hissesi Londra borsasına kote edildi.

2 Temmuz'da Çin'e ziyaret gerçekleştirilecek.

G20 sonrasında Cumhurbaşkanı Erdoğan 2 Temmuz'da Pekin'i ziyaret ederek Xi Jinping ile bir görüşme gerçekleştirecek. Bu görüşmeler sonucunda Türkiye-Çin arasında bekleyen işlemlerden, Hazine'nin panda bono ihracı, Edirne-Kars demiryolu, nükleer santral ihalesi ve gümrük denetimlerinden geçmeyen ihrâç ürünleri gibi konularda ilerleme kaydedilmesi hedefleniyor.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

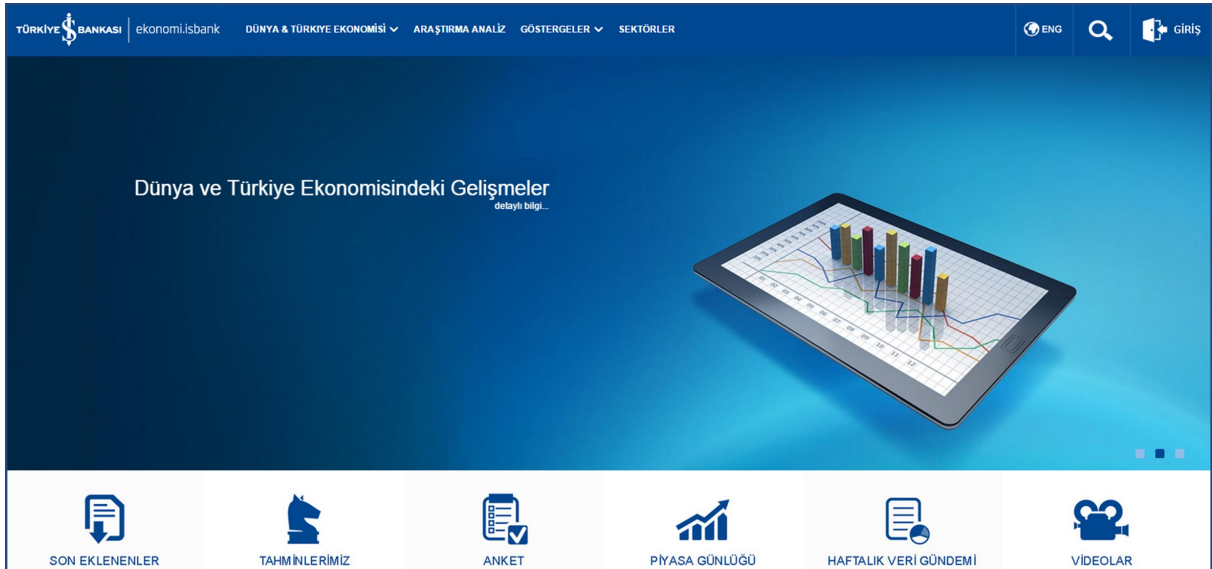
H. Erhan Gül
Müdür Yardımcısı
erhan.gul@isbank.com.tr

Ayşim Kalkan
Uzman Yardımcısı
aysim.kalkan@isbank.com.tr

Türkiye İş Bankası A.Ş. Şangay/Çin Temsilcilik Ofisi

Doruk Keser
Baş Temsilci
doruk.keser@isbank.net.tr
shanghai.rep.office@isbank.net.tr
Tel: 0-0-86-21-504-708-82
Fax: 0-0-86-21-504-708-85

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.